

Trẻ em trên đường phố

Có hàng triệu trẻ em sống trong các khu ổ chuột hoặc trên các đường phố của các thành phố thuộc Thế giới thứ ba. Con số này tăng lên hàng ngày bởi sự nghèo đói ở các vùng nông thôn đã dẫn dắt nhiều người đến thành phố với hy vọng tìm kiếm một cuộc sống tốt đẹp hơn. Ba mươi năm trước đây, Braxin có 55% dân số sống ở nông thôn, ngày nay 75% là dân thành thị. Người ta cho rằng có khoảng ba phần tư trẻ em đường phố ở Braxin là trẻ em di cư.

Nhiều trẻ em đường phố có nhà cửa và cha mẹ hẳn hoi nhưng rất hẳn hữu các em mới về thăm nhà và thăm cha mẹ. Các em bắt buộc phải kiếm sống trên đường phố và sống chen chúc trong một hai căn buồng dơ dáy bẩn thỉu tại các khu phố lều lán lụp xụp, tồi tàn.

Tại thủ đô Mainila (Philippin) có ba triệu người sống trong các khu ổ chuột, khoảng một nửa trong số họ là trẻ em (trong đó có khoảng 75.000 trẻ em lang thang). Ấn Độ có lẽ là nước có số lượng trẻ em đường phố cao nhất. Ở mỗi thành phố như New Delhi, Bombay và Calcutta có khoảng 100.000 trẻ em đường phố và thành phố Bangalore có khoảng 45.000 em. Ở đó cũng như tại các nơi khác, các em phải làm việc để sống sót được với các việc như thu nhặt dẻ rách, đánh giày, bán báo, tìm bới trong các đồng rác, nhiều trẻ em đã đi vào con đường phạm tội. Tỷ suất tội phạm ở lứa tuổi vị thành niên ở Ấn Độ là 3,1 trên một ngàn người.

Trẻ em đường phố cũng là một vấn đề ngày càng bức xúc ở châu Phi. Việc di cư từ các vùng quê đã làm phình thêm những khu ổ chuột ở đô thị. Thung lũng Mathare ở thủ đô Nairobi là nơi có cộng đồng người lớn nhất sống tại các khu ổ chuột ở Kenya với con số khoảng 200.000 người. Phần lớn trong số họ là người di cư và trẻ em chiếm một tỷ lệ cao. Cách đây bốn năm, Nairobi có khoảng 16.000 trẻ em đường phố, hiện nay ước tính có khoảng 25.000 em.

Trẻ em đường phố là một trong những dấu hiệu rõ nét nhất của sự tước đoạt ở đô thị. Những đứa trẻ đói ăn, đau ốm và thường xuyên không nhà không cửa với một cơ hội được đi học mỏng manh là một sự nhắc nhở cấp thiết rằng tiềm năng con người của thế giới đang bị phạm.

Lao động trẻ em là loại công nhân được khai thác triệt để nhất trên thế giới. Có hàng trăm triệu trẻ em đang làm việc trên các cánh đồng, trong các xí nghiệp, trên các góc phố và trên các đồng rác ở khắp mọi nơi trên thế giới. Hầu hết các em làm việc từ khi còn rất ít tuổi, các em giúp gia đình làm những việc quanh nhà hoặc làm những nghề lặt vặt. Những thuật ngữ "lao động trẻ em" ngụ ý sự bóc lột, lợi dụng - khi trẻ em làm việc trong nhiều giờ với sự trả công thấp, các em đang hy sinh sức khỏe, học vấn và tuổi thơ của các em.

Con số cao nhất về các công nhân trẻ con là ở châu Á, tại một số nước châu Á, trẻ em chiếm hơn 10% lực lượng lao động. Ở châu Phi, tỷ lệ này còn cao hơn, một vài nước có tới 20% trẻ em đang làm việc. Tại một số nước châu Mỹ la tinh, ước tính có hơn một phần tư số trẻ em đang làm việc.

Các nước công nghiệp có một lực lượng lao động lớn là trẻ em. Ở châu Âu, con số cao

nhất là ở Ý và ở Tây Ban Nha. Người ta cũng tin rằng có một số lớn trẻ em làm việc ở Mỹ. Trong khoảng thời gian từ 183 tới 1990 sự lạm dụng điều luật về lao động trẻ em đã tăng lên 25%.

Nghèo đói là nguyên nhân chính dẫn tới việc sử dụng sức lao động trẻ em. Khi gia đình còn nghèo thì ai trong gia đình cũng phải làm việc bởi vì mọi đóng góp phụ đều giúp đỡ cho kinh tế gia đình. Nhưng nhiều trẻ em phải làm việc vì không còn sự lựa chọn nào khác không có trường học, học phí quá đắt... Một số trẻ em bị bắt buộc phải làm việc. Theo báo cáo, mọi công việc từ làm ruộng đến làm việc trong các xí nghiệp dệt thảm, trong các lò nung gạch. Ở Thái Lan, trẻ em bị mua bán để làm việc trong các gia đình tư nhân, nhà hàng, nhà chứa.

Với mục đích lâu dài là xóa bỏ lao động trẻ em, còn rất nhiều điều phải làm cho những trẻ em hiện đang phải lao động - giúp đỡ các em bằng các dịch vụ y tế, các chương trình nuôi dưỡng hoặc những kế hoạch giáo dục không chính thức để các em có thể đi học song song với việc đi làm. Và trẻ em cần phải được tránh ngay khỏi những môi trường nguy hiểm nhất.

Việc cải thiện các cơ hội đi học là một trong những bước quan trọng để làm cho việc đến trường trở thành hiện thực và 1 mang tính thực tế đối với trẻ em đang làm việc hôm nay. Nhưng đầu sao, lao động trẻ em chỉ thực sự được xóa bỏ thông qua việc xóa bỏ đói nghèo, là nguyên nhân đích thực của lao động trẻ em.

Người dịch: VÂN ANH

Dịch từ “Human Development Report 1993”, UNDP. tr. 24 và 33.